

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

23 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Pasat Liliana, prin care a fost solicitată casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 noiembrie 2018, în cauza penală în privința lui

*Rotari Vasile XXXXX, născut la
XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 05.01.2016 – 29.03.2017

instanța de apel: 26.04.2017 – 14.11.2018

instanța de recurs ordinar: 24.01.2019 – 23.04.2019

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul central, din 29 martie 2017, Rotari Vasile a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, concomitent dispunându-se obligarea organul de urmărire penală să continue urmărirea penală pentru identificarea făptuitorului.

2. Prima instanță, în sentință a constatat că: Rotari Vasile se învinuiește de faptul, că la XXXXX în perioada orelor XXXXX aflându-se la domiciliul situat în XXXXX, unde locuiește împreună cu părinții săi Rotari Nicolae și Eugenia, folosindu-se că părinții nu-s acasă și nu-i văzut de nimeni, a sustras pe ascuns mai multe bunuri în valoare de 18900 lei, inclusiv un telefon mobil de model "Lenovo S90" cu IMEI 875753020553218.

Fapta lui Rotari Vasile a fost calificată de organul de urmărire penală ca infracțiune prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința, pronunțată integral la 29 martie 2017, a fost atacată cu apel de către procurorul în procuratura Bălți, Nadulișneac Tatiana, la 04 aprilie 2017, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, prin care Rotari Vasile să fie recunoscut vinovat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal și aplicată o pedeapsă de 2 ani de închisoare, cu suspendarea executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal pe un termen de 2 ani, iar acțiunea civilă să fie soluționată în ordinea civilă de către instanța de drept comun.

3.1. În motivarea apelului, procurorul a menționat că:

- în motivarea sentinței instanța de judecată doar a enumerat probele la care sa referit acuzarea în actul de învinuire, fără analizarea acestora în cumul cu alte probe, neapreciind absolut probatoriul prezentat de procuror, dându-le apreciere eronată și chiar schimonosind declarațiile martorilor chestionați;

- a rămas neapreciată și concluzia expusă în raportul de expertiză trasologică;

- instanța nu a justificat refuzul inculpatului de la confruntarea cu martorii Polivenco Eugen și Luțcanu Anatolie;

- instanța a refuzat de a audia martorul Manciu N. și a da citire declarațiilor martorului Luțcanu Anatolie;

- nu sa luat în considerație, că inculpatul pentru anunț a folosit un alt număr decât cele folosite, iar din descifrările convorbirilor telefonice rezultă că acest abonat a fost la Chișinău în ziua respectivă. Fiind chestionat de OUP, inculpatul a recunoscut că la 04 septembrie a fost la Chișinău pentru a întâlni prietena sa la aeroport. Numărul telefonic de pe care a fost dat anunțul de vânzare a telefonului a fost deconectat imediat după tranzacție, ceea ce confirmă caracterul intenționat și de pregătire din timp pentru săvârșirea infracțiunii;

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 noiembrie 2018, apelul procurorului a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că prin sentință inculpatul a fost achitat și în apel a fost solicitată condamnarea lui, astfel instanța de apel a verificat și cercetat suplimentar probele verbale și scrise administrate în cadrul urmăririi penale, prezentate și cercetate în

prima instanță. La fel instanța de apel a audiat suplimentar inculpatul și partea vătămată.

La solicitarea părților instanța de apel a cercetat următoarele probe: ordonanța cu privire la începerea urmăririi penale din 03.08.2015; plângerea lui Rotari N. din 22.07.2015; Procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22.07.2015; Informația de la IP Bălți f.d.14; Ordonanța de recunoaștere în calitate de parte civilă din 22.07.2015; cererea lui Rotari N. din 23.12.2015; raportul de expertiză nr.7351 din 28.07.2015; raportul de expertiză nr.7350 din 05.08.2015; declarațiile martorului Luțcanu A., date la faza urmăririi penale; ordonanța de ridicare din 11.11.2015; procesul-verbal de ridicare din 11.11.2015; procesul-verbal de examinare a obiectului din 11.11.2015; proces-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie din 28.11.2015; cererea avocatului Vicol I.; declarațiile martorului Polivenco E., date în instanța de fond; declarațiile martorului Rotari E., date în instanța de fond; declarațiile părții vătămate Rotari N., date în instanța de fond; informația de pe suportul de hârtie a descifrărilor convorbirilor telefonice efectuate de la numărul de telefon ce aparține lui Rotari Vasile; răspunsul de la SRL "SIMPALS".

Ca urmare a examinării argumentelor apelului și cercetării suplimentare a probelor, instanța de apel a concluzionat că sentința este legală, întemeiată și motivată, fiind bazată pe materialele cauzei, probele cercetate și prevederile legale.

Instanța de apel a considerat că judecând cauza penală, instanța de fond a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind achitarea inculpatului de sub faptele incriminate și just achitându-l pe Rotari Vasile pe art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal în baza art. 390 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală.

În cadrul analizei multilaterale a probelor administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în ședința de judecată, instanța de fond a ajuns la concluzia, că vina lui Rotari Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute la art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal nu și-a găsit confirmare și de aceea l-a achitat, concluzie susținută și de instanța de apel.

După cum s-a indicat, Rotari Vasile a negat comiterea acestei infracțiuni. Declarația lui a fost susținută și de partea vătămată Rotari N., precum și confirmată și prin alte materiale ale cauzei penale.

Instanța de apel a stabilit că infracțiunea dată a fost comisă pe data de XXXXX în perioada de timp cuprinsă între orele XXXXX. Din materialele cauzei penale a rezultat că Rotari Vasile în perioada vizată a fost posesorul telefonului mobil cu numărul XXXXX. Potrivit descifrărilor convorbirilor telefonice, ridicate de la instituția de telecomunicații, posesorul telefonului mobil cu numărul XXXXX, Rotari Vasile, la data de XXXXX de la orele XXXXX (perioada comiterii furtului) s-a aflat în raza raioanelor Florești, Drochia, Sîngerei, dar nicidecum în mun. Bălți. De către apărare a fost prezentată copia procesului-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din XXXXX, prin care se confirmă că Rotari Vasile pe data de XXXXX (perioada comiterii furtului) s-a aflat în XXXXX. De asemenea și la data de XXXXX (data vânzării telefonului mobil), Rotari Vasile s-a aflat în raza XXXXX, dar nu în Chișinău. În perioadele vizate, din locurile identificate de compania de telecomunicații, Rotari Vasile a ținut convorbiri telefonice cu diferiți abonați și a participat la acțiuni de urmărire penală într-o cauză penală unde are statutul de parte vătămată.

Prin aceste descifrări ale convorbirilor telefonice și procesul-verbal nominalizat instanța de apel a considerat că se confirmă faptul că Rotari Vasile la momentul comiterii furtului și la momentul vânzării telefonului nu se afla la Bălți, și respectiv la Chișinău, ceea ce indică la faptul că nu a comis furtul dat.

În acest sens, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a apreciat critic declarațiile lui Polivenco Eugen, precum că l-a recunoscut după fotografie pe Rotari Vasile, considerând că l-a confundat cu altă persoană.

Faptul, că Rotari Vasile nu este implicat în furt, în afara probelor nominalizate, îl afirmă și tatăl său Rotari Nicolai, care-i recunoscut în calitate de parte vătămată pe acest caz. Acesta consideră, că feciorul său nu putea comite furtul dat, deoarece el a absolvit facultatea de drept și cunoaște că telefonul poate fi depistat în caz de v-a fi conectat în rețea. Totodată a mai afirmat, că feciorul Rotari Vasile permanent avea bani de buzunar, iar la momentul comiterii furtului telefonul mobil și ceasul îi aparțineau acestuia.

În asemenea situație instanța de apel a conchis că așa cum partea vătămată Rotari Nicolai afirmă că ceasul și telefonul mobil aparțineau inculpatului Rotari Vasile, acesta era în drept să facă ce vrea cu aceste bunuri. Nu este logic ca Rotari Vasile să-și fure propriile lucruri și să le realizeze, cu atât mai mult că acesta primea salariu și nu avea necesitatea de bani. Astfel, probele prezentate de procuror confirmă faptul furtului,

dar nu și comiterea lui de către Rotari Vasile. Așa dar, procurorul a adus mai multe probe în susținerea poziției sale de acuzare, dar aceste probe nu indică la comiterea de către Rotari Vasile a furtului.

Instanța de apel a evidențiat și faptul că prin raportul de expertiză nr. 7351 din 28.07.2015 (f.d. 35-36 Vol.I) confirmă, că în apartamentul familiei Rotari a fost găsită și ridicată o urmă digitală neidentificată. Procesul-verbal de predare a informației în cadrul efectuării măsurii speciale de investigații "Culegerea informației de la instituțiile de comunicații electronice" din 14.09.2015 (f.d. 70-74 Vol.I) și informația privind convorbirile telefonice (f.d. 82-102 Vol.I) doar confirmă datele folosirii telefonului mobil.

La analiza complexă și multe aspectuală, prin coroborare, a acestor probe prezentate de procuror, instanța de apel a ajuns la concluzia, că ele confirmă faptul furtului, dar nu și implicarea lui Rotari Vasile în această infracțiune. Procurorul a prezentat ca probe și descifrările convorbirilor telefonice de la Vol. II, care de fapt stabilesc lipsa lui V. Rotari în mun. Bălți în perioada comiterii furtului și în mun. Chișinău în timpul comercializării telefonului mobil. Cât ține de procesele-verbale de recunoaștere după fotografie din, instanța de fond s-a expus în privința declarațiilor lui Polivenco E., considerând-o că nu corespunde criteriilor de probă și a apreciat-o critic.

Aceiași situație instanța de apel a revăzut-o și la Luțcanu A. Martorii Polivenco E. și Luțcanu A., au văzut persoana care le-a vândut telefonul mobil doar o singură dată. De la acea dată și până la recunoașterea după fotografie a trecut aproape două luni, timp în care aceștia puteau să uite trăsăturile caracteristice individuale ale persoanei și să o confunde cu altă persoană. În cazul dat, declarațiile lor de recunoaștere a lui Rotari Vasile, au venit în contradicție cu informația privind convorbirile telefonice și procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din **XXXXX**, care confirmă că Rotari Vasile nu s-a aflat în mun. Bălți în perioada comiterii furtului și în mun. Chișinău în timpul comercializării telefonului mobil.

Subsecvent instanța de apel a evidențiat că, coroborarea dintre declarațiile lui Rotari Vasile cu informația din baza de date a site-ul www.999.md, cu informația privind descifrările convorbirilor telefonice, cu procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din **XXXXX**, cu declarațiile părții vătămate Rotari Nicolai și celelalte materiale ale cauzei penale, în opinia instanței au indicat la veridicitatea lor și la

dubii rezonabile în privința declarațiilor martorilor Polivenco E. și Luțcanu A., care au fost implicați în procurarea telefonului mobil furat.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a apreciat că învinuirea în comiterea unei infracțiuni, în cazul dat a lui Rotari Vasile pe art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, nu poate fi bazată pe presupuneri, dar numai pe probe pertinente, concludente, veridice, utile, care să coroboreze și să reflecte cert legătura cauzală dintre făptaș și faptă.

5. Decizia instanței de apel, pronunțată integral la 12 decembrie 2018, a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Pasat Liliana, la 11 ianuarie 2019, prin care, invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, precum că *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt*, a solicitat casarea deciziei atacate cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5.1. În motivarea recursului, procurorul a menționat că:

- instanțele de judecată, au dat prioritate declarațiilor inculpatului Rotari Vasile care nu și-a recunoscut vina, a părții vătămate Rotari Nicolae (tatăl inculpatului) și a martorului Rotari Eugenia (mama inculpatului) care au luat poziția de apărare a fiului lor și au diminuat absolut valoarea declarațiilor martorului Polivenco Eugeniu și martorului Luțcanu Anatolie, care sunt persoane dezinteresate la cauza dată, și care prin declarațiile date la organul de urmărire penală au confirmat că anume cu inculpatului s-au întâlnit în mun. Chișinău și de la acesta au procurat telefonul mobil Lenovo S90, precum a fost diminuată și valoarea probantă a celorlalte probe materiale, cum ar fi Raportul de expertiză trasologică nr.7350 din 05.08.2015 prin care s-a constatat, că lacătul nu avea semne de pătrundere, ușa era încuiată pe trei clicuri, ceea ce confirmă declarațiile martorului Rotari Eugenia care a declarat că în ziua furtului, ușa era încuiată pe trei clicuri și în modul dat avea obiceiul să o încuie feciorul său Rotari Vasile adică inculpatul;

- la acțiunea de recunoaștere a persoanei după fotografie, martorii Polivenco Eugeniu și Luțcanu Anatolie, l-au recunoscut pe inculpat după trăsăturile fizice, descriindu-le clar fără a avea careva dubii;

- deși între declarațiile inculpatului și martorilor sus menționați existau divergențe, și s-a propus efectuarea confruntărilor cu martorii, inculpatul fiind de acord cu această acțiune procesuală coordonându-se data și ora împreună cu apărătorul ales, la data și ora stabilită deși erau prezenți atât martorii Polivenco Eugeniu și martorului Luțcanu Anatolie

cât și inculpatul cu apărătorul său, ultimii au refuzat de a participa la confruntare, depunând în acest sens o cerere semnată de către avocatul Ion Vicol și inculpat (f.d.128). Astfel, deși este dreptul inculpatului de a participa sau nu la confruntare, în momentul când inițial acesta a dat acordul de a participa la această acțiune, iar la momentul când deja martorii erau prezenți, de frica de a nu fi demascat, a refuzat categoric de la confruntare;

- anunțul despre vânzarea telefonului mobil Lenovo S90 a fost dat de pe un alt nr. de telefon - 067142668, decât cele ce aparțineau inculpatului, discuțiile între cumpărător și inculpat au avut loc anume de pe acest număr de telefon, care consideră că a fost procurat anume pentru a tăinui tranzacția, ce confirmă caracterul intenționat și pregătire din timp pentru săvârșirea infracțiunii;

- vinovăția inculpatului este demonstrată prin probe prezentate de către partea acuzării în cadrul cercetării judecătorești în instanța de apel;

- instanța de apel nu a clarificat obiectiv aprecierea circumstanțelor și mijloacelor probatorii care au stat la baza învinuirii lui Rotari Vasile, menținând o sentință ilegală din care considerente în scopul aprecierii echitabile și juste este necesară casarea deciziei atacate.

6. Referință asupra recursului declarat, nu a fost depusă.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din considerentele ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și să dispună rejudecarea de către instanța de apel,

în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului declarat, se reține că procurorul invocă incidența cazului de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel*.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept adică odată exercitat produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar. Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), precum și să administreze probe noi, pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Pe lângă cele consemnate, este necesar de a face o precizare substanțială, și anume că, după investirea instanței cu soluționarea în fond a cauzei, părților trebuie să le fie asigurate toate garanțiile unui proces echitabil, prin urmare dacă apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, acestea sunt valabile și pentru instanța dată.

De asemenea, instanța de apel, nu a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, și anume coroborarea localizării convorbirilor telefonice ridicate de la instituțiile de telecomunicații efectuate de către Rotari Vasile de pe numerele de telefoane utilizate de acesta la data de XXXXX (perioada comiterii furtului) cu alte probe administrate în speță sau o eventuală prezentare de respective probe de către părți, or, aflarea telefonului mobil cu care se folosea de obicei inculpatul în afara razei mun. Bălți în perioada comiterii furtului, nu poate confirma cu certitudine și faptul aflării inculpatului în afara razei mun. Bălți, chestiune care urma a fi elucidată mai complet și amănunțit de către instanța de apel.

Deplasarea pe arealul raioanelor Florești, Drochia, Sângerei, putea fi efectuată și prin traversarea mun. Bălți, chestiuni care nu au fost abordate și cercetare de către instanța de apel la judecarea cauzei.

Așadar, Colegiul penal lărgit menționează că în virtutea prevederilor art. 414 alin. (2), 419 Cod de procedură penală, instanța de apel era obligată

să verifice declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță, inclusiv invocate de către procuror în apel și anume, nu sa expus complet și obiectiv atât asupra proceselor verbale de recunoaștere a persoanei după fotografie din 28.11.2015 efectuată de către martorii Luțcanu A. și Polivenco E. precum și asupra declarațiilor acestora și a martorului Rotari Eugenia, argumente care au fost invocate de către procuror în apelul declarat.

Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel nu sa pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul penal menționează că instanța de apel doar a trecut în revistă toate probele administrate pe caz, însă nu a apreciat acestea complet, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, și nu a indicat motive pentru care a respins respectivele probe.

Având în vedere circumstanțele evidențiate, instanța de recurs statuează că, garanțiile consacrate în art. 6§1 din Convenție includ obligația instanțelor judecătorești naționale de a motiva cu suficientă claritate deciziile sale (H. c. Belgiei, §53). O decizie motivată demonstrează părților că au fost cu adevărat auzite de către instanță în proces.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că, nerespectarea întocmai a normelor procedurale specificate, admise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului, să verifice și să aprecieze minuțios probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să dea apreciere convenită fiecărei probe examinate și toate în ansamblu, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintată lui Rotari Vasile în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar în

dependență de rezultatele obținute să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 noiembrie 2018, în cauza penală în privința lui *Rotari Vasile XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 23 mai 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena